

Hội thảo khoa học “Nâng cao vai trò toàn diện của Liên Hợp Quốc và Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc trong bối cảnh thế giới và khu vực đầy biến động”

Ngày 24/3/2023, tại Hà Nội, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam (Viện Hàn lâm) phối hợp với Đại sứ quán Nhật Bản tại Việt Nam tổ chức Hội thảo khoa học “Nâng cao vai trò toàn diện của Liên Hợp Quốc và Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc trong bối cảnh thế giới và khu vực đầy biến động”. Tham dự Hội thảo có đông đảo các đại biểu, các chuyên gia, các học giả đến từ các viện nghiên cứu, trường đại học ở Việt Nam và Nhật Bản.

Sau gần 80 năm tồn tại và phát triển, Liên Hợp Quốc (LHQ) không ngừng phát triển lớn mạnh và ngày càng chứng tỏ là một tổ chức không thể thiếu trong nền chính trị thế giới, góp phần quan trọng trong việc duy trì hòa bình và ổn định thế giới. Trong thời gian qua, thế giới chứng kiến các nước lớn có sự cạnh tranh chiến lược gay gắt và liên tục điều chỉnh chiến lược, gia tăng sức mạnh quân sự, mở rộng can dự chi phối an ninh, chính trị thế giới. Các nước lớn một mặt kêu gọi củng cố trật tự dựa trên luật lệ, mặt khác vi phạm các luật pháp quốc tế và vô hiệu các thể chế quốc tế đa phương như LHQ. Chính vì vậy, những vấn đề, thách thức đặt ra đối với LHQ cần được làm rõ.

Việt Nam, Nhật Bản là những quốc gia thành viên tích cực, chủ động tham gia vào các hoạt động của LHQ và đều mong muốn có sự cải tổ sâu rộng của tổ chức này, đặc biệt là vấn đề thành viên thường trực của Hội đồng Bảo an (HĐBA) LHQ. Hội thảo có ý nghĩa thiết thực đối với hai nước để cùng nhau nhìn nhận và cùng bàn luận, định hướng các vấn đề cần giải quyết nhằm

tăng cường vai trò toàn diện của LHQ và HĐBA trong bối cảnh khu vực và thế giới biến động như hiện nay.

Tại Hội thảo, các diễn giả trình bày những vấn đề liên quan đến thực trạng của LHQ hiện nay; quyền phủ quyết của các thành viên thường trực HĐBA (nhóm P5); những nỗ lực cải cách HĐBA đến nay; dự báo xu hướng cải cách nhằm phát huy vai trò của HĐBA trong thời gian tới... Các tham luận và các ý kiến trao đổi của các đại biểu đánh giá cao vai trò của LHQ trên thế giới trong các hoạt động chống đói nghèo, gìn giữ hòa bình..., tuy nhiên những năm gần đây, LHQ đang đứng trước thách thức lớn, đặc biệt liên quan đến cuộc khủng hoảng Covid-19.

Các đại biểu cho rằng, HĐBA là tổ chức quyền lực nhất trong LHQ, do đó, cải cách HĐBA là chìa khóa để cải cách thành công LHQ. Trong khi tiến trình đàm phán cải cách HĐBA chưa đạt được kết quả nào đáng kể, cộng đồng quốc tế đã có nhiều sáng kiến thúc đẩy cải cách HĐBA theo hướng không cần sửa đổi Hiến chương LHQ, đó là cải cách phương pháp làm việc, chuẩn mực vận hành như các thỏa thuận không ràng buộc về hạn chế sử dụng quyền phủ quyết, các thỏa thuận về thủ tục tranh luận của HĐBA, tăng cường tính công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình của HĐBA...

Theo các đại biểu, LHQ đã dùng Hiến chương LHQ để giảm quyền lực của nhóm P5, song thay vì bãi bỏ quyền phủ quyết của nhóm P5 thì nên nghiên cứu mở rộng quyền lực cho các cơ chế khác của LHQ. Các ý kiến mong muốn mở rộng quyền cho các quốc gia tham gia LHQ cũng như cải cách các cơ chế tham gia LHQ để duy trì hòa bình, ổn định trên thế giới.